

Exam. Code : 103204

Subject Code : 1107

B.A./B.Sc. 4th Semester

MUSIC (Instrumental)

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—50

Note :— Attempt **FIVE** questions in all. **First** question is compulsory. All questions carry equal marks.

1. Answer the following questions in brief. Each question carries 1 mark.

- (i) What is Swar Antara ?
- (ii) Give 2 examples of Chhayalag Ragas.
- (iii) Write Aaroh-Avroh of Rag Puriya.
- (iv) Who was author of Sangit Ratnakar ?
- (v) How many Jatis are there in North Indian Taal ?
- (vi) Write similarity of Rag Puriya, Marava and Sohani.
- (vii) What is Thaata of Rag Chandrakoun ?
- (viii) Write name of two known instruments and their players of Gurmat Sangeet.
- (ix) What is another name for instrument Mayur Veena ?
- (x) How many *Khand* are there in Taal Ada Chautaal ?

2. Introduce Instrument Sarod and write about Musical contribution of Ustad Ali Akbar Khan.

3. Write notation of Vilambit Gat in Rag Malkounse.

4. Explain the playing style of any two instruments of Gurmat Sangeet.
5. Explain in detail about Shuddha, Chhayalag and Sankirna Raag.
6. Write your own views on—Impact of Folk Singing Style on Gurmat Sangeet.
7. Contemporary situation of Indian Instrumental Music—Write your views.
8. Write notation of Taal Jhaptal.

(Hindi Version)

नोट :— कुल पाँच प्रश्नों के उत्तर दें। प्रथम प्रश्न अनिवार्य है। प्रत्येक प्रश्न के अंक सामान हैं।

1. निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में दें। प्रत्येक प्रश्न 1 अंक का है :
 - (i) स्वर अंतराल क्या है ?
 - (ii) छयालग राग के 2 उदाहरण दीजिए।
 - (iii) राग पुरिया के आरोह-अवरोह लिखिए।
 - (iv) संगीत रत्नाकर के ग्रन्थकार कौन थे ?
 - (v) उत्तर हिन्दुस्तानी ताल में कितनी जातियाँ होती हैं ?
 - (vi) राग पुरिया, मारवा और सोहनी की समानता लिखिए।
 - (vii) राग चन्द्रकौंस का थाट कौन सा है ?
 - (viii) गुरमत संगीत के दो प्रसिद्ध वाद्यों और उनके वादकों का नाम लिखिए।
 - (ix) वाद्य मयूरविणा को और किस नाम से जाना जाता है ?
 - (x) ताल आड़ा चौताल में कितने खंड होते हैं ?

2. संगीत वाद्य सरोद का परिचय देते हुए उस्ताद अलि अकबर खां के सांगीतिक योगदान को बताइए।
3. राग मालकौंस में विलंबित गत को लिपिबद्ध कीजिए।
4. गुरुमत संगीत में प्रचलित किन्हीं दो वाद्यों की वादन शैली को समझाइए।
5. शुद्ध, छायालग और संकीर्ण रागों का विस्तार से वर्णन कीजिए।
6. गुरुमत संगीत पर लोक गायन शैली का असर अपने विचार लिखिए।
7. भारतीय शास्त्रीय संगीत की वर्तमान स्थिति के बारे में अपने विचार प्रकट कीजिए।
8. ताल झपताल को लिपिबद्ध कीजिए।

(Punjabi Version)

ਨੋਟ : ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅੰਕ ਹਨ।

1. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਖਿਪਤ ਉੱਤਰ ਦਿਉ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ 1 ਅੰਕ ਹੈ :
 - (i) ਸਵਰ ਅੰਤਰਾਲ ਕੀ ਹੈ ?
 - (ii) ਛਾਇਆਲਗ ਰਾਗ ਦੀਆਂ ਦੋ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿਓ।
 - (iii) ਰਾਗ ਪੁਰੀਯਾ ਦੇ ਆਰੋਹ-ਅਵਰੋਹ ਲਿਖੋ।
 - (iv) ਸੰਗੀਤ ਰਤਨਾਕਰ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਸੀ ?
 - (v) ਉੱਤਰ ਭਾਰਤੀ ਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਹਨ ?

- (vi) ਰਾਗ ਪੁਰੀਯਾ, ਮਾਰਵਾ ਅਤੇ ਸੋਹਣੀ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਲਿਖੋ।
- (vii) ਰਾਗ ਚੰਦਰਕੌਂਸ ਦੀ ਥਾਟ ਕੀ ਹੈ ?
- (viii) ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਦੋ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਦਕਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
- (ix) ਵਾਦ ਮਯੂਰ ਵੀਨਾ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਮ ਕੀ ਹੈ ?
- (x) ਤਾਲ ਆੜਾ ਚੌਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਖੰਡ ਹਨ ?
2. ਸਰੋਦ ਵਾਦ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ ਅਤੇ ਉਸਤਾਦ ਅਲੀ ਅਕਬਰ ਖਾਨ ਦੇ ਸੰਗੀਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
 3. ਰਾਗ ਮਾਲਕੌਂਸ ਵਿੱਚ ਵਿਲੰਬਿਤ ਗਤ ਦੀ ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਲਿਖੋ।
 4. ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਵਾਦਾਂ ਦੀ ਵਾਦਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
 5. ਸੁੱਧ, ਛਾਇਆਲਗ ਅਤੇ ਸੰਕੀਰਨ ਰਾਗ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
 6. ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ 'ਤੇ ਲੋਕ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਿਖੋ।
 7. ਭਾਰਤੀ ਵਾਦ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਸਥਿਤੀ-ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਿਖੋ।
 8. ਤਾਲ ਝੱਪਤਾਲ ਦੀ ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਲਿਖੋ।